

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ
грудень 2005 №30 (193)

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

Сьогодні в номері
АНОНС

**НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
СКОРОЧУЄТЬСЯ** Ст. 3

ПРИПИНІТЬ КУЧМІЗМ Ст. 4

**УКРАЇНА – ПОЛІГОН
ДЛЯ ВІДХОДІВ?** Ст. 5

**ТАЄМНИЦІ ЛИСОЇ
ГОРИ** Ст. 6

КАЛЕНДАР ГРУДНЯ

- 1 · Всесвітній день боротьби зі СНІДом
- 3 · Міжнародний день інвалідів
- 4 · Введення в храм Пресвятої Богородиці – Третя Пречиста
- 10 · День прав людини
- 13 · Апостола Андрія Первозванного
- 19 · Святителя і чудотворця Миколи

ЗАКАРПАТТЯ ОЧИЩАЄТЬСЯ

МНС почало вивозити небезпечні хімічні відходи, незаконно завезені з Угорщини на територію Берегівського району Закарпатської області, передають Українські новини.

За даними прес-служби управління МНС у Закарпатській області, співробітники управління відвантажили перші 30 тон відходів, які залізницею буде доставлено на спеціалізовані підприємства Івано-Франківської, Сумської та Харківської областей, де пізніше їх перероблять і знешкодять.

Прес-служба повідомила, що загалом 1009 тон відходів складено у 8 різних місцях Берегівського району. Рятувальники почали вивозити відходи з села Велика Бакта, де їх близько 200 тон.

Ці відходи буде передано акціонерному товариству "Івано-Франківський шиноремонтний завод", який переробить їх у наповнювач для гумовотехнічних виробів.

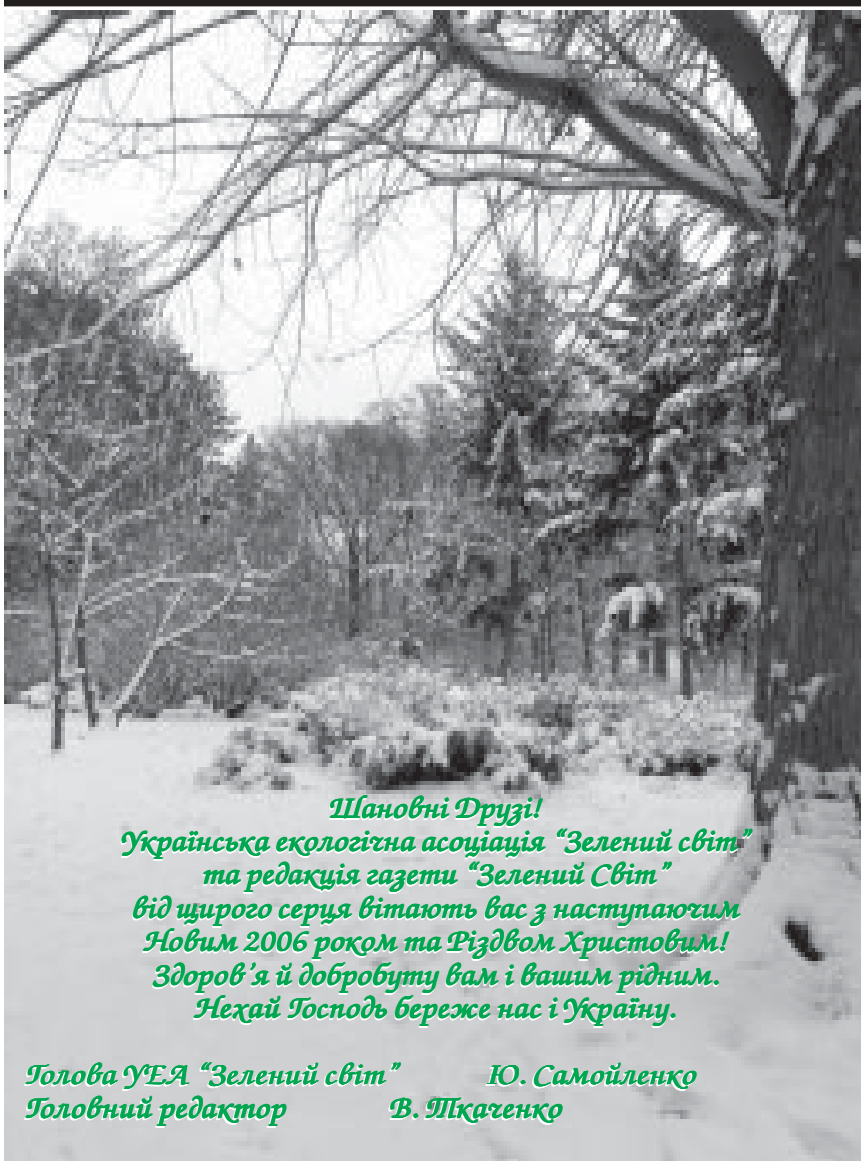
Для відвантаження відходів МНС залучило найпідготовленіших співробітників, котрі працюють у захисних костюмах і апаратах, що ізолюють дихання.

Раніше Генеральна прокуратура просила прем'єр-міністра Юрія Єханурова вжити заходів для якнайшвидшої нейтралізації цих відходів.

Протягом останніх 5 років НП "Озон", зареєстроване в Береговому, співпрацюючи з фірмою ELTEX (Угорщина), завозило на територію України промислові відходи, оформляючи їх на митниці як теплостійкий наповнювач "Премікс".

Насправді з Угорщини в Україну було завезено понад 4 тисячі тон шкідливих промислових відходів.

За цими фактами прокуратура Закарпатської області порушила кримінальну справу.

*Шановні Друзі!
Українська екологічна асоціація "Зелений світ"
та редакція газети "Зелений Світ"
від щирого серця вітають вас з наступаючим
Новим 2006 роком та Різдвам Христовим!
Здоров'я й добробуту вам і вашим рідним.
Нехай Господь береже нас і Україну.*

*Голова УЕА "Зелений світ"
Головний редактор*

*Ю. Самойленко
В. Ткаченко*

УКРАЇНУ ОЧІКУЄ ГОЛОД?

За прогнозами фахівців, через несприятливі погодні умови, наступного року в Україні треба чекати дуже низького валового збору врожаю озимих культур.

Гідрометеорологічний центр повідомив, що в більшості регіонів України недоцільно сіяти озимину в таку погоду, разом із тим, сіяти пізніше вже не можна через зниження температури.

За інформацією фахівців, досі зійшло лише 30% посівів озимини, але й ці посіви – розріджені, плямисті.

Міністерство аграрної політики прогнозує дефіцит продовольчого зерна у 2006-2007 роках. Протягом 46 днів на 80% площ, відведених для посіву озимини, не випало жодного міліметра дощу. 80% площ пересушені, тому близько 2,5 млн. га доведеться пересіювати чи підсіювати навесні.

Щоб уникнути дефіциту продовольчого зерна, Мінагрополітики планує збільшити посіви ярини до 1,3 млн. га, а також збільшити посіви кукурудзи і бобових культур.

За матеріалами: "Українські Новини"

Екологічна газета України.
Виходить з 1989 року.

Засновники газети: УЕА
“Зелений світ” та колектив редакції.

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.

Ідентифікаційний код
№

Адреса: Контрактова площа,
4, Київ-70,
тел./факс: 417 43 83
E-mail: zelsvit@p5com.com

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються і
не повертаються. Листування з
читачами лише на сторінках газети.

Надруковано УЕА “Зелений
світ”

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель».

УЕА “Зелений світ” створена
в 1988 році як реакція суспільства
на жадливі екологічний стан в Україні,
спричинений Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації “Друзі
Землі”.

Голова УЕА “Зелений світ”
Юрій Іванович Самойленко.

Газета “Зелений Світ” була,
на час створення, одним з найперших
неформальних антирежимних видань,
в якому відкривалася правда про стан
здоров'я нації та екологічні негаразди
в країні. Газета стала рупором демократії.
В епоху тотального замовчування та
брехні на наших шпальтах відкривалися
жахні картини радянської дійсності.

Склад редколегії:

Гончаренко Г.А.
Лисиченко Г.В.
Хазан П.В.

ХМЕЛЬНИЦЬКУ АЕС НЕ ПОДІЛИЛИ

Рішення судів, які суперечать одне одному, два начальника, які претендують на одне крісло, і понад тисяча людей, які не знають, чиї накази виконувати. Така ситуація нині склалась в управлінні будівництва Хмельницької атомної станції.

Про зміну влади в управлінні будівництва атомники дізнались нещодавно. Вранці вони прийшли на роботу, а їх не пропустили. Працівники управління вважають, що заблокувало вхід саме нове начальство, і що воно ж хоче позвільнити їх з роботи, а підприємство продати.

А кількома днями раніше на позачергові збори акціонерів частину самих акціонерів не пускали. Будівельники обурені. Не обійшлося без сутичок із правоохоронцями. Однак, згідно з протоколами, саме на цих зборах обрали нового керівника управління будівництва. Колишнє начальство таке рішення називає фіктивним.

Олександр Степанюк, заступник голови правління УБ ХАЕС: “Туди нікого не пустили, а потім дали протокол засідання. Наших акціонерів там не було”.

Новообраний начальник криміналу в тому, що зібрання пройшло не у повному складі акціонерів, не бачить. Таким було рішення кількох судів, до яких зверталася частина акціонерів. Будь-які звинувачення у спробі силового захоплення підприємства Микола Бірюков відкидає.

Не може знайти винного у цій ситуації міський голова Нетішина Микола Панасюк. Лише каже, що управління будівництвом — це безперечно ласий шматок, адже воно вже стало брендом.

Колишнє керівництво будівельників ХАЕС звернулося до апеляційного суду, щоб відмінити рішення, за яким на збори не пропустили частину акціонерів. Нинішній начальник переконаний, що керівництво потрібно змінити, і збирає докази про махінації в УБ, щоб надати їх прокуратурі.

Оксана Кісільчук, Олександр Ковтунець

ЯПОНСЬКІ АТОМНИКИ ПРОКОЛОЛИСЯ

Адміністрація станції повідомила, що загрози для навколишнього середовища немає. Однак ядерний реактор довелося негайно зупинити. Схожі випадки уже були зафіксовані на станції і раніше. У вересні цього року стався викид радіоактивної пари. У серпні 2004-ого внаслідок такого ж інциденту загинуло п'ятеро людей.

ДОЗЛИВАЛИСЯ!

У Запоріжжі порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч.2 ст.364 КК України (зловживання владою або службовим становищем), стосовно посадових осіб відкритого акціонерного товариства “Запорізький асфальтобетонний завод”. Посадовці, зловживаючи службовим становищем, прийняли рішення про злив трьох тон нафтопродуктів на земельну ділянку, яка належить до земель Запорізької міської ради, що призвело до забруднення навколишнього середовища. Внаслідок таких дій державі завдано збит-

ків на суму майже 1,4 млн. гривень.

У ВІННИЦІ АВАРІЯ

У Староміському районі м.Вінниця через корозію металу стався прорив напірно-каналізаційного колектору (діаметр - 700 мм), що призвело до скиду в ґрунт близько 507 кубометрів неочищених стоків. Як повідомили у прес-службі Міністерства з питань надзвичайних ситуацій, водопостачання населення району не припинялося, відведення каналізаційних стоків організовано резервною гілкою колектору.

ПРОКУРАТУРА СКАЗАЛА — СТОП!

Прокуратура Запорізької області вимагає зупинити екологічно шкідливе виробництво на ВАТ “Запорізький завод феросплавів” і ВАТ “Запоріжжкокс”. Як повідомили у прес-службі прокуратури Запорізької області, причина такої жорсткої вимоги — недотримання на ЗЗФ і на «Запоріжжкокс» вимог законодавства про охорону атмосферного повітря. “В ході перевірки співробітниками прокуратури було встановлено, що, порушуючи ст.51 Закону України “Про охорону навколишнього природного середовища”, керівники ВАТ “Запоріжжкокс”, ВАТ “Запорізький завод феросплавів” та інших підприємств впродовж довгого часу не виконують природоохоронні заходи, направлені на зменшення об'ємів викидів забруднюючих речовин в атмосферу”. За інформацією прес-секретаря прокурора Запорізької області Мар'яни Власової, дії керівників промпідприємств кваліфіковані як “дії, що можуть завдати значної шкоди здоров'ю населення і державним інтересам у сфері охорони природного середовища”.

МОРОЗИВО БЕЗПЕЧНЕ?

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики (Держспоживстандарт) забраккував і вилучив з продажу близько 40 тон морозива, передає Інтерфакс-Україна.

Це було зроблено під час перевірки дотримання прав споживача. Загалом співробітники служби перевірили близько 100 тон морозива.

Основними причинами вилучення продукту з торгівлі стали відсутність документів, які підтверджують безпеку і якість продукту, відсутність необхідної інформації про продукт, завершення терміну придатності і неналежні умови збереження.

Крім того, у морозиві було виявлено занижену масову частку жиру і сухих речовин і завищену вологість.

У низці зразків морозива лабораторні дослідження виявили наявність бактерій групи кишкової палички.

ЗАГРОЗА ДЕМОГРАФІЇ

За прогнозами Інституту демографії і соціальних досліджень Національної академії наук України, до 2050 року населення України може скоротитися до 35 мільйонів осіб.

Демографічну ситуацію в Україні експерти називають кризовою і вважають, що тенденція до зниження народжуваності в країні збережеться і надалі.

За офіційними даними, кількість вагітних в Україні цього року після збільшення матеріальної допомоги на дитину істотно зросла порівняно з попередніми роками.

ЖАХЛИВА ДЕМОГРАФІЯ

Рівень народжуваності в Україні в останні роки скоротився вдвічі і не забезпечує відтворення населення. Про це у ході роботи міжнародної науково-практичної конференції на тему «Демографічний розвиток України та пріоритетні завдання демографічної політики» заявив директор Інституту демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України Сергій Пирожков. За його даними, в Україні щороку здійснюється 160-165 тисяч розлучень. У результаті понад 150 тисяч дітей залишаються без одного із батьків. Статистикою встановлено, що рівень розлучень не компенсується вторинними шлюбами, особливо серед жінок, що впливає на рівень народжуваності. Суспільство стикається з посиленням тенденцій до неофіційних шлюбно-сімейних стосунків і зростанням кількості дітей, які народжуються поза шлюбом. «Питома вага таких дітей становить 19,9% з усіх народжених», — сказав директор. Він також наголосив, що за останні роки зросла кількість сімей, які не бажають мати дітей з огляду на соціальні, матеріальні або психологічні причини. В умовах несприятливих соціально-політичних та економічних перспектив, зауважив академік, спостерігається відмова сімей

від народження другої та третьої дитини. С.Пирожков також зауважив, що жінки в Україні фактично уже у 33-річному віці припиняють дітородну активність. За його словами, сучасний демографічний розвиток України практично усі дослідники на сьогодні оцінюють як кризовий. «Це різке погіршення усіх демографічних процесів, — сказав він. Швидке зниження народжуваності, скорочення шлюбності і зростання розлученості, зниження середньої тривалості життя, різке зростання смертності, збереження відносно високої смертності немовлят, посилення еміграції і як апогей — значне абсолютне зменшення населення та погіршення його якісних характеристик».

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ СКОРОЧУЄТЬСЯ

Населення України станом на 1 серпня складало 47 млн. 056 тис. 163 осіб, передає Інтерфакс-Україна.

При цьому чисельність міського населення становила 31 млн. 895 тис. 369 осіб, сільського — 15 млн. 160 тис. 794, повідомив Державний комітет статистики на своєму офіційному сайті.

На 1 липня в Україні, за даними статистики, мешкало 47 млн. 075 тис. 295 осіб (31млн. 911 тис. 149 — міські жителі, 15 млн. 164 тис. 146 — сільські).

Природний приріст населення за січень-травень 2005 року в Україні, як і раніше, негативний. У країні народилося 170 928 осіб, померло — 354 916 осіб, причому 1728 з них — діти у віці до 1 року.

За січень-липень 2005 року в Україні народилося 242 515 осіб, померло — 470 594, причому 2 449 з них — діти у віці до 1 року. Загальний коефіцієнт народжених на 1 тис. населення склав 8,9, померлих — 17,2, померлих дітей у віці до 1 року — 9,9 на одну тисячу населення.

Шлюбів в Україні в січні-липні було більше, ніж розлучень, — відповідно 156,3 тис. і 101,5 тис. Загальний коефіцієнт шлюбів — 5,7 на 1 тис. населення, розлучень — 3,7.

Зовнішня міграція в Україні була позитивною. За перші 7 місяців 2005 року в Україну прибула 22 621 особа, виїхало з країни 19 196 осіб.

Відповідно до останнього перепису населення України, проведеного 5 грудня 2001 року, у країні мешкало 48 млн. 457 тис. 100 осіб.

Держкомстат поширив річні дані щодо населення, починаючи з 1990 року, згідно з якими найвищий показник його кількості був у 1992 році — 52,24 млн. осіб.

До цього року в Україні спостерігався ріст населення, потім — лише спад. На кінець 1990 року в Україні мешкало 51,94 млн. осіб, 1991 — 52,06 млн., 1992 — 52,24 млн., 1993 — 52,11 млн., 1994 — 51,73 млн., 1995 — 51,3 млн., 1996 — 50,82 млн. осіб.

Наступна звітна п'ятирічка виглядає в такий спосіб: 1997 — 50,37 млн., 1998 — 49,92 млн., 1999 — 49,43 млн., 2000 — 48,92 млн., 2001 — 48,46 млн. осіб.

У 2002 році в Україні було трохи більше 48 млн. осіб, у 2003 — 47,62 млн., на кінець 2004 року — 47,28 млн. осіб.

Народжуваність в Україні за 14 ро-

ків також знизилася — з 657,2 тис. осіб в 1990 році до 427,3 тис. у 2004 році. Найнижчий показник був у 2001 році — 376,4 тис. осіб. При цьому відсоток народжених у незареєстрованому шлюбі за звітний період збільшився практично вдвічі — з 11,2% у 1990 році до 20,4% за станом на кінець 2004 року.

Смертність збільшилася з 629,6 тис. осіб у 1990 році до 761,3 тис. осіб у 2004 році.

За даними дослідників, у загальній кількості населення співвідношення чоловіків і жінок складає 46,2 і 53,8% відповідно. У середньому на 1000 жінок в Україні припадає 858 чоловіків. Середня очікувана тривалість життя для всього населення України в 2003-2004 роках складала 68,2 року, для чоловіків — 62,6 року і для жінок — 74,1.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, за цим показником Україна відставала від країн Центральної Європи на 5,5 років, а від країн ЄС — майже на 11. Серед країн колишнього СРСР Україна на 3,4 роки за тривалістю життя випереджає Росію, на 2,6 років — Казахстан і перебуває майже на одному рівні з Білоруссю, Киргизстаном і Молдовою.

Різниця в тривалості життя чоловіків і жінок в Україні складає 11,5 років, тоді як в економічно розвинутих країнах цей показник становить 5-6 років.

УРЯД НАМІТІВ ПРІОРИТЕТИ

Прем'єр-міністр України Юрій Єхануров заявляє, що демографічна спрямованість має стати одним з головних пріоритетів дій українського уряду. У своєму виступі глава уряду проаналізував демографічну ситуацію в Україні та визначив основні завдання діяльності Кабінету Міністрів у цій сфері. В цьому зв'язку дуже важливим документом, на думку керівника уряду, є розроблений проект Стратегії демографічного розвитку України. «Це документ, який має стати не черговою декларацією, а практичним інструментом роботи і центральних і місцевих органів влади», — наголосив він.

СПЕКУЛЯЦІЇ НА ПТАШИНОМУ РИНКУ?

«... Отже, в Україні, за останніми даними, склалася вкрай небезпечна мутація вірусу пташиного сказу... вибачте, грипу. Вона унікальна і не зустрічається ніде у світі!» Це ми чуємо телеканал ІСТУ, який транслюється на всю нашу країну і має посилання на попередню інформацію російської лабораторії. Напередодні фахівці Державного науково-дослідного інституту біотехнології і штамів мікроорганізмів Мінагрополітики України (?) офіційно заявляли про те, що вірус пташиного грипу, який спричинив масову загибель домашньої птиці у Криму, відноситься до штамму H5N1. За даними ІСТУ, саме «український» різновид грипу скаженіє у 8-ми селах Криму. Лише за останню добу у Криму було знищено 7 тисяч голів птахів за підозрою (!) на зараження вірусом. А, за словами головного ветеринара Маріуполя Григорія Іванова, вже й у цьому місті лютує пташиний грип — масово гинуть чайки! Ця інформація потім спростовується...

Певно багатьох зацікавить нагадування про те, що коли масово гинули кілька разів голуби у, столиці, ніхто не знищував цих птахів «за підозрою» на зараження вірусом «пташиного грипу». Чому ж тоді чутки про появу цієї напасти у Криму за місяць до його офіційного виявлення «знищили» на посаді главу департаменту ветеринарної медицини України Петра Вербицького?

Отже, чому історія «пташиного сказу»... вибачте, шановні читачі — грипу(!), набула такого розголосу у світі? Це потребує ретельного розслідування. Чим, власне, і зайнялися автори цієї інформації.

Вперше про «смертельно небезпечний» вірус «пташиного грипу» заговорили у 2003 році — саме тоді від нього померло 12 (!) громадян Таїланду і більше 20 (!) В'єтнаму. Натомість кількість загинувших та знищених, «з метою попередження поширення інфекції», курей склала десь більше 50 мільйонів. Переважно у Китаї. Порівняйте,

будь ласка, з кількістю жителів цієї країни. У Таїланді та В'єтнамі від домашньої птиці заразилося аж 34 (!) людини.

Цієї весни (2005) довелося знищити понад 100 мільйонів голів птиці. Завдяки чому, як вважають, вдалося утримати пошесть під контролем. У лютому почали гинути тварини — леопард, кішки, тигр ... Усі, кажуть, померли наглою смертю від «пташиного грипу»!

Ще 22 місцевих жителя Китаю померло від цієї напасти... У В'єтнамі загалом — 42 жителя. У Росії «пташиний грип» «знищив» поголів'я птиці на 3 з половиною мільйони (станом на 31 жовтня). Але людей не зачепив! Врешті-решт з'явився у Європі та Україні!

Перша світова війна забрала 14 мільйонів життів європейців. Мало хто згадає, що «іспанка» наприкінці війни «вбила» набагато більше — від 20 до 40 мільйонів людей! Наступний період «азіатського грипу», припав на 1957-58 роки, потім на 1968-69 роки («гонконзький грип»). Від останнього лише у США померло 34 тисячі осіб! Усі три пандемії ХХ століття викликані вірусами грипу, які зазнали мутацій — H1N1, H2N2 та H3N2 відповідно. Те, що зараз називають «пташиним грипом» — це штам типу H5N1. Зафіксовано лише кілька випадків передачі вірусу від птахів людям, які тісно з ними контактували. Тепер порівняймо — 60 жертв від «курячого грипу» за три роки... та «гонконзького» у США 34 тисячі за один рік!

Так званий «пташиний грип» відомий ветеринарам давно — проте голос фахівців чомусь нерішучий... Раніше його називали «класичною пошестю птахів». Перший запис датується 1878 роком. Вірус відрізняється швидкістю поширення та високою смертністю серед птахів. Згадаймо численні пошесть серед наших голубів. Але тоді чомусь ніхто про бідних птахів та нас з вами, шановні читачі, не піклувався так голошно.

Кажуть, що вірус грипу, що викликав пандемію 1918-1919 років перейшов до людини саме від птахів. Це му-

сується у багатьох повідомленнях. І, ніби-то, доведено сучасними дослідженнями решток американських солдат, що загинули на фронтах Першої світової війни від «іспанки». Тут і криється перша небезпека — поки чисто теоретична — «пташиного сказу...» вибачте, грипу.

Настав час підбивати підсумки. За останніми даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, «пташиним грипом» від хворих птахів заразилося 20 осіб, 16 з них померло. Тобто смертність від цього вірусу складає 80 % — за три роки! Загалом — 60 осіб! Порівняймо: зазвичай під час сезонної епідемії у США помирає від грипу 36 000 осіб(!!!). Щорічно! На сайті Міністерства охорони здоров'я України, як і на сайті ВООЗ, даних про щорічну смертність від звичайного грипу не публікується. Певно, «щоб не створювати паніку серед цивільного населення»? Задля збереження достовірності фактів та поданої інформації, зазначимо, що авторами цієї статті статистичних даних, скажімо відверто, не знайдено.

Отже, кому вигідний «пташиний сказ»? Курятина на сьогодні в Україні найдешевший м'ясний продукт. А в Сполучених Штатах — багато генетичне модифіковані птиці. «Ринок збуту кличе!» Заріжмо свою! Америка нам допоможе!!! До речі, кілька років тому тисячі «ніжок Буша» було повернуто на Американський континент завдяки пильності окремих українських політиків...

Додаткова інформація для тих, хто вирішив не відмовлятися від курятини: якщо Ви зараз опрацюєте пташину тушку, на всяк випадок одягніть гумові рукавички, якщо у вас на руках подряпини! А взагалі термічна обробка (смаження, або звичайна варка) курячого м'яса повністю знищує бактерії «пташиного сказу».

За матеріалами УЕА «Зелений світ»

БЕЗ ПАНІКИ!

Вірус пташиного грипу не може потрапити на спеціалізовані птахівничі підприємства. Про це заявив голова ради директорів асоціації «Союз птахівників України» Олександр Бакуменко. «Я більш ніж упевнений, що вірус не може потрапити на ці підприємства, оскільки там дуже серйозно поставлено питання безпеки», — сказав він. Він також зазначив, що вітчизняна продукція птахівництва, що надходить через торгові мережі, фірмові магазини, перевірена і безпечна.

ЗБУДНИК ПТАШИНОГО ГРИПУ ГИНЕ

Споживачам м'ясної продукції, а особливо мешканцям прикордонних із Румунією областей міністра аграрної політики О. Баранівський у студії "5 каналу" радить як слід готувати м'ясо. М'ясо птиці, свинини, яке оброблено термічно при 70 градусах плюс цей збудник знищує.

Початок у попередніх
числах газети "ЗС"

ПРО ГЕНЕТИЧНО-ЗМІНЕНІ ВАРЕНИКИ І КОВБАСУ

Галина Титиш, Лідія Вовчик-Блакитна

При цьому використовувати насіння із зібраного врожаю без сплати "даннини" заборонено: з кожним наступним врожаєм фермер знову і знову сплачуватиме гроші компанії-винахіднику ГМО.

Показовий випадок трапився з одним канадським фермером. Він вирощував немодифіковану сою. Однак при одній з перевірок, що передують реалізації врожаю, фермеру повідомили, що його соя є генетично-зміненою. Виявилось, що на сусідніх полях вирощували генетично-змінену сою, яка і запилила рослини фермера. Компанія "Монсанто" подала на фермера Персі Шмайсера в суд за несанкціоноване використання її інтелектуальної власності. І виграла.

Тому тут можна погодитись з професором Інституту молекулярної біології і генетики Віталієм Кордюмом у тому, що "якщо Україна почне несанкціоновано використовувати ГМО-насіння, вона почне сплачувати гігантські штрафи.

А якщо ввести трансгенні рослини законодавчим порядком, то дуже скоро наші місцеві сорти зникнуть, і далі або помирайте з голоду, або купуйте за ту ціну, яку ми вам назначимо". Така собі "насіньва голка" для країни. А оскільки власного потенціалу і розробок ГМО, як повідомило МінАПК, в Україні немає, то вочевидь, українським фермерам за "картоплю, яку не їсть жук" прийдеється платити. І немало.

Продовження в наступному
числі газети "ЗС"

"ЗЕЛЕНІ" ПРОТИ ЗАБУДОВИ СКВЕРІВ

Житомирський обласний осередок Партії зелених провів у четвер пікетування міськради, протестуючи проти забудови скверів. Як зазначила голова об'єднання ПЗУ Лариса Алек-сандро-ва, акцію протесту підтримали близько 300 житомир'ян. Вона також повідомила, що до неї офіційно звернулася ініціативна група мешканців будинків, розташованих по вулиці Корольова, 46 та 46-а, у дворі, яких планується збудувати 9-поверхівку. За її словами, учасники акції вимагали від керівництва Житомирського міськвиконкому переглянути це рішення.

ВІРУСУ ГРИПУ В КРИМУ Є

Лабораторні дослідження ветеринарної медицини України підтвердили наявність вірусу грипу А серотипа H5 в районах Криму, що відносяться до карантинної зони. Як повідомили у Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій, протягом 3-8 грудня з 2228 домогосподарств карантинної зони вилучено 35 тис. 703 голови птиці, а саме: у Советському районі (с. Некрасівка — 7 тис. 223 голови птиці), у Джанкойському районі (с. Завіт-Ленінський — 3 тис. 334 голови птиці, с. Пушкіне — 1 тис. 875 голів птиці), у Нижньогірському районі (с. Ізобільне — 5 тис. 993 голови птиці, с. Омелянівка — 17 тис. 278 голів птиці). Виплата компенсації жите-

лям зазначених населених пунктів триває, станом на 7.00 9 грудня виплачено 703 тис. 668 грн. Бригадами у складі представників ветеринарної медицини, лікарів, санітарно-епідемічної служби проведено 2228 подвірних обходів та проведено вакцинацію 2242 особам. Під медичним наглядом знаходяться понад 1504 особи, які проживають у помешканнях, де зафіксовано загибель птиці. Інфікованих осіб серед населення не виявлено.

НА РІВНЕНЩИНІ САДЯТЬ ЛІС

Майже 5 тисяч гектарів земельних угідь Рівненщини, які не придатні для сільськогосподарських робіт, буде засаджено лісом у найближчі роки. Як повідомили у Рівненському обласному управлінні лісового господарства, ініціатором висадження лісів на неугіддях, крутосхилах, пагорбах і в придорожніх смугах став голова Рівненської обласної державної адміністрації Василь Червоний, який підписав відповідне розпорядження. Цим документом також передбачено проведення заходів щодо раціонального використання цих земель. Працівники обласного управління лісового господарства Рівненщини уже провели інвентаризацію земель. Вони планують наступного року додатково засадити лісом близько 2 тис. гектарів земель. Однак, для цього необхідно понад 2 млн. грн. Лісівники сподіваються, що держава надасть їм відповідну фінансову підтримку.

НАЦІЯ СКУРЮЄТЬСЯ

В Україні курить 66% чоловічого населення (62% — щоденно, 4% — епізодично) і 20% жіночого (17% — щоденно, 3% — епізодично). Про це свідчать результати останнього масштабного тематичного соціологічного дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології влітку цього року. Як повідомили представники Коаліції громадських організацій і ініціатив "За вільну від тютюнового диму Україну", які зараз узагальнюють і готують до оприлюднення повний звіт з дослідження, курців за останні роки стало більше. Згідно з результатами опитування зростання відбулося, переважно, за рахунок молодих малозабезпечених чоловіків із великих населених пунктів. Для порівняння, у 2000 році щодня або епізодично палили 57% українців-чоловіків. Сигарети для українців стають доступніші, й це є однією з причин збільшення числа курців. Вже давно захопленість населення України тютюнокурінням, за оцінками фахівців, набула масштабів епідемії.

ЦЕНТР КИЄВА "ЛІСІЄ"?

"Рішення про землевідведення під будівництво приймає Київрада, і ми не маємо можливості що-небудь змінити", — прокоментував проблему вирубки зелених насаджень під час забудов директором "Зеленбуду" П. Яворовський.

Щоб остаточно відвести підозри у сприянні рубкам, Яворовський заявив, що практично у всіх скандальних забудовах його відомство не давало дозволів на вирубку. І, що при кожній вирубці проводиться компенсаційне висадження молодих саджанців.

Однак відшкодування, як правило, відбувається не поруч зі знищеними зонами, а в районах новобудов. Таким чином, зелені островці "перетікають" з центральної частини міста на окраїни.

Залишається втішатися, що при кожному подуві вітру кисень із Конча-Заспи або Пущи-Водиці з'явиться на Хрещатику.

мал. В. Гарбуза

Сергій ПЛАЧИНДА

МІФИ І ЛЕГЕНДИ СТАРОДАВНЬОЇ УКРАЇНИ

СВАРОГ

Сього чоловіка вважали за дивака. Його навіть боялися.

Неодружений. Живе одинаком. Оселя його — геть за городищем, на узліссі. Обгородився високим частоколом, за яким копошиться: то каміння навіщось теше, то щось мурує.

“Що ти там робиш, чоловіче добрий?” — питали його.

“Жорна і піч”.

“А що воно таке?”

“О, се таке, що зробить вас усіх дужчими і мудрішими. Житимете ситніше, довше, краще. Боги, спасибі їм, дали нам жито і пшеницю, а ми жуємо теє зерно, як тварини. Негоже се для людини. Вона має теє зерно змолоти, зробити тісто з борошна і спекти в печі хліб...”

Люди сього не розуміли, проте запитували:

“А коли ти зробиш теє диво?”

“Завтра все буде готове, тоді покличу вас, нагодою хлібом”.

Однак уночі зненацька зайнялися полум'ям і хата дивака, і весь його двір та прибудови... Сам господар ледь порятнувся. Хтось бачив, як опівночі Змії прилітав і обдав полум'ям господарство дивака. А він мав уперту вдачу: найнявся до багатого, хутко розжився, збудував собі нову хату, теж на відшибі, і знову обніс двір частоколом, за яким щось тесав і мурував з дня в день.

“Що ти робиш?” — питали.

“Піч!”

Люди з жахом дивилися на нього.

“Нічого, я її таки зроблю, і змелю борошенце на зграбних жорнах, і спечу хлібину — за три дні все буде готове”.

А за два дні знову лютим полум'ям зайнялося все його господарство. І знову чутки ходили про Змія.

А дивак... знову пішов у найми і зробив на нову хату і широкий двір. І знову його питали: “Що робиш?” А він від-

казував: “Піч!”

...Коли він народився, волхви ніяк не могли дати йому ім'я. “Се буде великий чоловік, який принесе щастя людям, — казали вони. — Ми не знаємо, як наректи його. Лише віщий Ант може сказати”.

Послали за найстарішим і наймудрішим волхвом Антом.

Він прийшов за три дні, подивився на хлопчика і тихо сказав: “Ім'я його — Сварог. Він з богами розмовлятиме як з рівними. Він сам богом стане. Та тільки нікому не кажіть про се, аби Мара не почувла. І про око людське називайте його Гостем. Прийде час — і світ назве його Сварогом”. Коли батьки мали його женити — прилетіла до нього у сні Біла Птаха і сказала: “Любий Госте! Не женись! В тебе з часом буде наречена — найчарівніша в світі. Се я, Жива, тобі обіцяю. А зараз іди в найми, зароби собі на хату і господарство, витеши з каменю жорна, збудуй піч та спечи першу хлібину. В тебе божественна душа, вона підкаже, як усе зробити. Мені жалко, що люди й досі зерно жують, як тварини”.

І ось утретє Гость будує собі хату, і витеіє нові жорна, і мурує піч.

Втретє Чорнобог велить Змієві-Дракону: “Знову Гость хоче хлібину людям спекти. А хліб дасть їм міць і довголіття. Такий вогонь нашли на Гостя, аби він ніколи з нього не вийшов”.

Справді, коли опівночі Гость прокинувся від задухи, то збагнув: тікати нікуди! Довкруг гоготіло полум'я, ось-ось мала звалитися стеля. Вмираючи від жарини й чаду, Гость простогнав: “Живо, Живо, невже мені не судилося довести справу до кінця?”

І тоді над пожарищем з'явилася Жива в золотому вбранні. Вона вихопила з полум'я вже мертвого Гостя, полинула з ним у Вірий, там брикнула на нього Живою Водою, і чоловік ожив. Богиня дала йому з'їсти молодильне яблуко, і став Гость безсмертним.

І сказала Жива: “Там ти був Гостем, Тут навіки ти — Сварог. Тричі ти горів у полум'ї і заслужив бути богом. Але навіть богові важко спекти першу хлібину. Тож я даю тобі в жони свою рідну сестру — Берегиню. Сим я виконую свою давню обіцянку. Берегиня народить тобі двох синів-близнюків Сварожичів, які й охоронятимуть тебе від Чорнобога”.

...Дивувалися Люди, коли за 18 років біля їхнього городища знову з'явився Гость. Тепер — з дружиною та синами. Він збудував хату, обгородився, витесав нові ручні жорна й вимурував піч. А коли вночі налетів Змії-Дракон, його зустріли недремні Сварожичі, яким сам Перун подарував по вогненній стрілі. Полетіли вони до Дракона й крила йому спалили, загримів у підземелля посланець Чорнобога.

А Сварог таки спік Першу Хлібину — запашну й золоту як Сонце — і виніс її людям, і дав кожному по скибці, і вкусили люди теє диво, і силу відчули в собі неймовірну, і збагнули, що приніс Гость-Сварог їм велике щастя, і міць, і здоров'я, і довголіття. І врочи-сто стали на коліна перед ним — новим богом своїм — Сварогом.

ЯЛИНОВІ ВСИХАЮТЬ

Причини всихання ялинових насаджень у Карпатах на сьогодні обумовлюються цілим комплексом природних та антропогенних факторів, серед яких основними є неприродний ареал насадження та глобальне потепління клімату. Про це заявив у Львові заступник голови Держкомлісгоспу Микола Ведмідь на візній колегії Державного комітету лісового господарства України за участю представників Національної Академії наук України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища, представників Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької облдержадміністрацій. “Інтенсивне всихання ялиників пов'язане з лісгосподарською діяльністю у минулому. Початок цієї проблеми сягає у 19-те століття, коли через великий попит на деревину почалося різке збільшення обсягів її вирощування. Площа, зайнята смерековими насадженнями, значно перевищила оптимальну межу і суттєво вклинилася в ареал бука та ялиці. Тобто, при створенні культур не враховувалися біоекологічні особливості ялини. Така лісова практика призвела до того, що зараз в Карпатах похідні ялиники займають 135 тис. га або 30% від усієї площі ялинових насаджень”, — зазначив М.Ведмідь.

Також, однією із першопричин всихання ялини є глобальне потепління клімату. „Тому всихання смерекових лісів, їх ослаблення спостерігається не лише в Україні, а й у всій Центральній Європі. У періоди потепління зростає сонячна радіація, яка збільшує інтенсивність транспірації ялинових насаджень. Температура вища за 20 градусів є критичною для смерек. У Карпатському регіоні ялинові насадження займають площу 661 тис. га, з них похідні ялиники — 184 тис. га. Зокрема, на Львівщині, 57 тис. га похідних ялиників всихають”, — повідомив доповідач.

Завідувач кафедри лісівництва Національного лісотехнічного університету України, професор Григорій Криницький серед причин, які призводять до масового всихання смерекових лісів, назвав техногенне забруднення атмосфери і ґрунту внаслідок широкомасштабної глобальної діяльності людини.

ДВІ ТРЕТИНИ КИЇВСЬКОЇ ВОДИ «РОЗЛИВАЄТЬСЯ»

Безлад у житлово-комунальній сфері міста свідомо запрограмований столичною владою, вважає В. Бондаренко: «Проблема полягає у тому, що цей сектор частково трансформований, бо на київській території працюють на обслуговування сектору акціонерні товариства, комунальні служби міста та організаційні структури, що вже давно себе зжили».

Зайшовши у будь-який під'їзд, за включенням елітних будинків, усі можуть побачити обмальовані стіни, непрацюючі ліфти, специфічний запах і т.і. Усе це свідчить про безгоспний сектор міського господарства у житлово-комунальній сфері».

На думку народного депутата, податки, що збираються з громадян, мають розподілятися рівномірно на комунальні послуги для усіх мешканців міста. Також він запропонував владі визначитися з власністю комунальних мереж.

У нашої влади зараз позиція така: «Це не наш будинок — він кооперативний». Зачекайте, адже ми всі платимо податки, і ніхто не питає, хто тут живе. Чому тоді частина грошей, яка йде на податки, не повертається до всіх громадян рівномірно?

Безгоспність дає можливість потім списати величезні водні чи теплові ресурси. Вони просто ідуть «у повітря» — бо немає їх господаря. Бондаренко нагадав, що більшість киян платить за водопостачання у кілька разів більше від витрат на реальне постачання води. До киян «доходить» лише одна третина забраної під столицю води — решта «усихає» дорогою і ніхто не несе за це жодної відповідальності.

«Київенерго» до тарифу на опалення включають «інші» витрати. Це — утримання їдальні у відомстві, дотації пенсіонерам «Київенерго», оплати фуршетів та презентацій, на які у 2002 році пішло 1,4 мільйони гривень і т.і. Сюди включаються й так звані «безнадійні» борги, пені та штрафи і таким чином ми маємо внесення у тарифи усього накопиченого.

«Уся безгосподарність спеціально

породжена. Сьогодні йде трансформація і розкрадання таких сфер комунального господарства, як «Київенерго» і «Київводоканал». Понад 200 бойлерів знаходиться зараз на балансі «Київенерго», хоч вони мають знаходитися у власності міста. Сьогодні борг накопичився і складає приблизно 230 мільйонів гривень. Таким чином, «Київводоканал» може стати банкрутом, і тоді підприємство заберуть «цікаві» люди.

«Вихід з ситуації прямий — треба створити міжвідомчу комісію, яка вироблятиме тарифи на воду, опалення, енергію, квитки на громадський транспорт. Ця комісія повинна включити у свій склад киян, які зацікавлені, щоб тарифи були цілком обґрунтовані, а не так, як вони створюються зараз», — висловив свою позицію стосовно реформи тарифної системи Бондаренко.

КИЯНИ ПРОТИ ЗАБУДОВИ СОЛОМ'ЯНСЬКОГО ПАРКУ

«Вони самі живуть в Кончі-Заспі, дишають. А ми не дишаємо. Ми хочемо жити у зеленій зоні».

Кияни вчергове протестують проти забудови зелених зон столиці. На цей раз проблема виникла з відведенням під будову одного гектара Солом'янського парку у Києві.

На місці центрального входу до Солом'янського парку споруджують новий житловий комплекс. Будівельники вже спилили дерева, викопали котлован та залили його бетоном. У документах вказали, що територія до паркової зони не належить. Інший вхід до парку за два квартали.

Протести на захист зелених зон столиці вже стали традиційними. Іноді рішучість киян призводила до сутичок з будівельниками. Нові акції свідчать про те, що міська влада проблему не вирішила. Міські депутати визнають, що під час землевідведення помилок таки припускається.

Часто незаконна забудова настільки грамотно юридично продумана, що виграти судовий процес у забудовників не реально. Яскравий приклад сумнозвісний висотний будинок у Маріїнському парку. Навіть президентська позиція на хід його будівництва не вплинула.

ВИРОК ДЕРЕВАМ

Попри постійні запевнення київських природоохоронних державних служб, у столиці триває винищення дерев та зелених зон.

Про це на прес-конференції розповіли представники Київського еколого-культурного центру, Дружини охорони природи «Зелене майбутнє» КНУ ім. Т.Шевченка та Української коаліції «За дику природу» і оприлюднили сумні факти нехтування екологічними нормативами.

Передусім було озвучено проблему забудови зеленої зони на вулиці Брестській та мальовничої гори Ліпинка, яку знищує гаражний кооператив. Екскаватори кооперативу працюють вдень і вночі, знищуючи гору та зелені насадження на ній.

Було представлено й два листи Головного управління земельних ресурсів Київської міської державної адміністрації, які свідчать, що гаражний кооператив в установленому порядку не узгодив питання із землевідведення. Отже, 3,8 га території використовується протизаконно. Матеріали справи направлено до Київської природоохоронної прокуратури.

Дерева відчувують натиск не лише від охочих захопити незаймані зелені ділянки, а й з боку «Київзеленбуду», — наголосив помічник народного депутата Володимир Сесін. І

розповів, як йому пощастило врятувати дуби, що намагалися спилити. Коли Володимир, зачувши звук пилки, підійшов до працівників, які вже закінчували нищити одне дерево, і поцікавився дозвільними документами, йому пред'явили акт вирубки насаджень. На папері отримали смертельний вирок майже всі столітні дуби та сосни, що були на невеличкій території ДВРЗ. Причина вирубки така: дерева дуплисті та висихають.

У цих деревах, можливо, є якісь дупла, де мешкають білки та птахи, але за це їх не можна знищувати.

Володимир Сесін одразу зателефонував начальникові міського управління екології природних ресурсів у місті Києві Василю Лупинісу, а той негайно відреагував на дзвінок і наказав припинити вирубку.

Ірина МАЛИШ

Від редакції: Вказаний факт порятунку дерев є випадковим, адже не скрізь по Києву ходять порядні помічники депутатів.

Салат арабський

Склад: 180 г апельсинів, 40 г цибулі ріпчастої, 40 г маслин, 15 г олії, перець мелений чорний, сіль.

Приготування: Апельсини обчищають і нарізують тонкими пластинками, додають нарізану тонкими півкільцями цибулю і маслини без кісточок. Заправляють сіллю, перцем й олією.

Салат бразильський

Склад: 40 г селери (корінь), 40 г яблука, 40 г бананів, 40 г мандаринів, 40 г винограду, 40 г родзинок, 60 г майонезу.

Приготування: Корінь селери і яблука нарізують соломкою, банани — кружальцями, змішують їх з дольками мандаринів, обчищеними від шкірки, родзинками і заливають майонезом. Салат прикрашають дольками мандаринів, виноградом і шматочками бананів.

М'ясо по-грецькому

Склад: 1 кг яловичини, 2 ст. ложки олії, 3 цибулини, 3 морквини, 2 ст. ложки борошна, 1 ст. ложка цукру, сіль, 0,5 склянки вина, 1 ст. ложка томат-пасту, 1 склянка чорносливу, 1 ч. ложка кориці, перець.

Приготування: М'ясо нарізують шматочками, обсмажують на олії, додають дрібно нарізану і обсмажену цибулю, натерту моркву, заправлені бо-

СМАКОТИНКА

рошном із цукром, сіллю, вином. Рідина має вкрити шматки м'яса у каstrулі. М'ясо тушкують на слабкому вогні. Додають промитий, нарізаний соломкою чорнослив і корицю. Додають томат-пасту, чорний мелений перець.

М'ясна запіканка з овочами

Склад: На 500 г яловичини — цибулину, 1/2 кг картоплі, 3 морквини, 1/2 кг свіжої капусти, 1,5 склянки томатного соусу, 1 ст. ложка сухарів, 3 ст. ложки масла або іншого жиру, сіль — за смаком.

Приготування: Цибулю нарізують соломкою, пасерують на маслі, додають пропущене кризь м'ясорубку м'ясо, сметану, сіль і доб-

ре розмішують. Картоплю, моркву, свіжу капусту обчищають, нарізують і відварюють у підсоленій воді. Підготовлене м'ясо укладають у сотейник або каstrулю шарами разом із змішаними вареними овочами, заливають томатним соусом, посипають сухарями й запікають у духовці 30-45 хв.

М'ясна запіканка з картоплею

Склад: На 500 г яловичини — цибулину, 1 кг картоплі, 3 ст. ложки масла, по 1 ст. ложці борошна, оцту й томат-пюре, сіль, перець — за смаком, зелень.

Приготування: Яловичину без кісток варять і нарізують невеликими шматками. Обчищену картоплю промивають, варять у підсоленій воді, трохи охолоджують і нарізують кружальцями. Приготування соусу. Ріпчасту цибулю нарізують півкільцями, пасерують на маслі, додають борошно й пасерують його до світло-жовтого кольору. Цибулю з борошном розводять бульйоном, кладуть окремо пасеровану томат-пасту, сіль, перець, вливають оцет і проварюють 15 хв. У каstrулю або сотейник вливають трохи томатного соусу, кладуть підготовлене м'ясо, а на нього — картоплю, вливають решту соусу й запікають у духовці 30-45 хв. Подаючи на стіл, запіканку посипають дрібно нарізаною зеленню кропу або петрушки.

ФОТОСИНТЕЗ**МОЖЛИВИЙ БЕЗ СОНЦЯ**

Томас Бітті і Роберт Блейкеншип з американських університетів Британської Колумбії й Аризони відповідно відкрили фотосинтетичну бактерію, яка живе на дні океана.

Через неї підручники біології доведеться переписувати, вважають експерти. Вчені виявили фотосинтетичну бактерію, яка не живе за рахунок світла Сонця. Замість цього вона використовує тьмяне світло, що випромінюється гідротермальними джерелами на глибині приблизно 2,4 кілометри, куди денне світло не може потрапити.

Уперше біологи зіштовхнулися з бактерією GSB1 у зразках води, узятих із середовища гарячих джерел із назвою 9 North, що розташована недалеко від берега Мексики.

Ці бактерії живуть у воді з температурою близько 300 градусів за Цельсієм, що виходить з отвору в океанському дні.

Аналіз ДНК ідентифікував знайдений новий організм як члена сімейства зелених сірчаних бактерій, які живуть винятково за рахунок фотосинтеза. «Це вражає у тому сенсі, що ви не очікуєте знайти фотосинтез в області світу, що є абсолютно темною», — каже Блейкеншип.

Бактерії GSB1 мають складну систему антен, що дозволяє їм збирати слабе світло від гідротермальних джерел. Ця енергія передається центру реакції, де і відбувається фотосинтез.

«Це свідчить, що фотосинтез не об-

межений лише поверхнею нашої планети, — пояснює Блейкеншип. — А це дозволяє нам розглядати й інші місця, де ми могли б знайти фотосинтез на Землі, так само, як і на інших планетах».

ГІГАНТИ-КРЕВЕТКИ — ХИЖІ

Біологи зі Сполучених Штатів разом з військовими виявили в штаті Айдахо гігантську креветку невідомого виду.

Хиже ракоподібне досягає восьми сантиметрів у довжину і живе у ставку, який доволі часто пересихає. Розміри і незвичайна стійкість відносно умов навколишнього середовища відрізняють його від інших 300 видів креветок, відомих біологам.

Автор відкриття Дана Квінні відзначає, що на встановлення родової приналежності тварини витратили дев'ять років. Розмаїтість ракоподібних виявилася головною проблемою, з якою зіштовхнулися біологи, які знайшли незвичайний вид.

Виявлена креветка полює на своїх менших «родичів». Постійна зміна посух і дощів змушує її накопичувати їжу, так, що чотири дрібні креветки як бранці можуть «супроводжувати» гігантську.

Не дивно, що відкриття сталося лише нещодавно. Місцезнаходження виду — ставки з каламутною водою — нехарактерний для креветок ареал, і до того ж важкодоступний для дослідників.

ПРО ІНСУЛЬТ ПОПЕРЕДЖАЮТЬ ОЧІ

Зміни і пошкодження кровоносних

судин в очах пацієнтів попереджають про ймовірне наближення інсульту. Такий висновок зробили лікар Пол Мітчелл і його колеги з університету Сіднея, Австралія.

До своїх спостережень вчені залучили 3654 австралійця віком від 49 років і старше. Періодично здійснювалося фотографування сітчатки очей пацієнтів з метою виявлення пошкоджень судин або ретинопатії.

Лікарі спостерігали за учасниками експерименту протягом 7 років, фіксуючи інсульти, напади, причини смертей.

Під час експерименту з'ясувалося, що люди з дегенерацією сітчатки з 70% вірогідністю «зустрінуться» з нападом. При чому, вчені заздалегідь взяли до уваги традиційні фактори ризику отримати інсульт, такі як паління і високий кров'яний тиск.

«Кровоносні судини в очах подібні анатомічно до кровоносних судин мозку, — пояснив доктор Мітчелл. — Необхідно провести більше спостережень для того, щоб підтвердити ті результати, які ми вже маємо. Але вже зараз ми можемо припустити, що достатньо проста процедура вивчення сітчатки може допомогти нам передбачати ймовірні інсульти у найближчі кілька років».

